

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 „
Pe trei luni . . . 6 „
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 „

TELEFON N. 226.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDACTIA
ȘI ADMINISTRATIJA
Târgul Inului Nr. 80

INSERATELE
se primesc la administra-
tia. Prețul după tariful
și învoială.

Manuscrisele nu se în-
napoiată.

Situația pe câmpul de războiu.

Pe baza știrilor oficiale cenzurate primite din cartierul presei și dela biroul telegrafic și de corespondență ungar în decursul zilei de azi situația pe câmpul de războiu se prezintă astfel:

1. În nordul Monarhiei:

Soldați români decorați pentru vitejia lor.

O dovadă strălucită despre vitejia soldatului român în orice împrejurări ne oferă recentul ordin al ministerului de război c. și reg. în care se aduce la cunoștința armatei austro-ungare distingerea unor soldați din regimentul 4 de husari, regimentul 51 de infanterie și regimentul 64 de infanterie pentru vitejia lor în focul luptei.

Drept recunoștință pentru deosebită vitejie s'a conferit *medalia de aur pentru vitejie* unui singur subofiter: sergentului român *Ilie Perjescu* din regimentul de husari Nr. 4.

Pe aceleași motive s'a conferit *medalia de argint pentru vitejie* la 7 soldați distinși, între cari găsim pe următorii doi soldați români:

Sergentul major *Nicolae Roșu* din regimentul 64 de infanterie (batalionul 3) și infanteristul *I. Benea* din același regiment, care fiind greu rănit, a încetat la câteva zile din viață.

Dumnezeu să-l ierte!

O nouă chemare sub drapel.

Dela magistratură orașului Braşov primim spre publicare următorul comu-
nicat:

Aniversarea luării Griviței.

București, 1 Sept. v. 1914.

A 37-a aniversare dela luarea Griviței s'a serbat Sâmbătă în toate părțile țării cu mare solemnitate. Aniversarea a fost serbată cu deosebire în cercurile militare prin servicii divine, discursuri ocazionale și defilări.

La Sinaia.

Sâmbătă fiind patronul batalionului 2 vânători de sub comanda d-lui locot-col. Dabija și aniversarea luării Griviței, acest eveniment s'a sărbătorit cu un deosebit fast.

La orele 10 jum. pe un timp splendid, s'a oficiat un tedeum pe platoul cazărmei și sub cerul liber, de către starețul mănăstirii înconjurat de cler. Corul mănăstirii a dat răspunsurile. Au fost de față MM. LL. Regele și Regina, principele Ferdinand și principesa Maria cu întreaga familie princiară cu suitele respective precum și un numeros și select public.

După ceremonie, M. S. Regina a decorat și împodobit personal drapelul batalionului, iar M. S. Regele a vorbit trupeii despre importanța zilei. I-a răspuns d. locot-colonel Dabija. A urmat apoi defilarea batalionului de vânători.

După defilare, într'un pavilion ad-hoc construit de soldați din verdeață și flori, s'a servit o gustare și șampanie.

În urmă, familiile regală și princiară, s'au fotografiat în mijlocul mulțimii care le întovărășea.

M. S. Regele a dat batalionului de vânători, care poartă numele „Regina Elisabeta”, insignele regale.

Corpul de ofițeri a cântat imnul regal, în cazarmă în prezența Majestăților Lor.

La Ploiești.

Întreg orașul a fost frumos pavozat cu drapelul tricolor. La orele 10 jum. s'a oficiat un tedeum la biserica catedrală Sf. Ion, de către protoprețul Inocențiu Ștefănescu și preoții deservenți. Au luat parte la tedeum d-nii colonelii Topliceșcu, Cireșeanu, Nedejanu, Ștefănescu, Nicoreșanu și numeroși ofițeri, d-l Paul Goma, directorul prefecturii, Aurel Moșoiu, ajutor de primar, G. Ionianu, revizor, Pană Popescu, directorul liceului etc.

O companie din reg. 32 cu muzica și drapel a dat onorurile. La orele 11 și jum. s'a oficiat un parastas la Monumentul Vânătorilor în amintirea celor căzuți în războiul pentru independență. Au ținut cu această ocazie frumoase cuvântări d-nii colonelii Topliceșcu, comandantul garnizei și d-l N. Prusăn, din partea veteranilor.

A urmat apoi defilarea trupelor. La orele 12 s'a oferit de către primărie și prefectură o masă la restaurantul Europa, celor peste 150 veterani din oraș și județ, care au luat parte la această serbare.

Cor.

Un crucșător german scufundat. Din Berlin se telegrafiază, că micul crucșător german „Hela”, fiind atacat de un submarin dușman, a fost scufundat. Aproape întreg echipajul a fost însă salvat.

Manifestații pentru desființarea capitulațiilor. Din Constantinopole se anunță:

Afară de marile întruniri cari au avut loc la Stambul, au fost diferite manifestații populare, cari au colindat orașul cântând cântece patriotice, până și în timpul nopții.

Duminecă seara, prefectul capitalei a dat un mare prânz, la care au luat parte miniștrii și fruntașii politici.

O mare întrunire s'a ținut pe Piața Sultanului Ahmed, la care au participat senatori, deputați și un public foarte numeros. Mai multe cuvântări au fost rostite. Hussein Djavid a spus între altele:

»Desființarea capitulațiilor nu e o demonstrație în contra străinilor, ci o încercare de salvare a otomanismului. Această desființare se impunea. Acum toți turcii au datoriat de a se sili să nu provoace de acum înainte nici o plângere din partea străinilor.

Manifestanții s'au dus la Poartă, unde au înmănat marelui vizir o moțiune felicitând guvernul turc de hotărârea sa.

Marele vizir a mulțumit și a asigurat mulțimea, că guvernul otoman își va face datoria până la capăt.

Apoi manifestații s'au dus în fața palatului sultanului, unde au manifestat din nou.

Din listele bolnavilor și răniților.

— După conspectul oficial al Ministerului de războiu din Viena. —

Lista edată la 25 Aug. n.

Teodor Ardelean, regim. 37 inf. comp. 3, rezervă, bolnav în spitalul din Oradea-Mare.

Gavril Avram, reg. 37 de inf. comp. 2, bolnav în spit. din Breka.

Ioan Bolac, bat. 7, suplem. din glotași, comp. 3, din Turda-Torontal, rănit din împușcătură, în spitalul din Vârșeț.

Ioan Buda, tunar div. 10 de artilerie călare 1, bat., rănit din împușcătură, în spit. din Lubacșov.

Cherebeștu Parten, subofiter la intend. div. 12, de tren, escadr. 1, Labfalva, com. Solnoc-Dobâca, bolnav în spitalul de garnizoană nr. 23 din Zagrab.

Constantin Cîrciu, reg. 43 de inf. comp. 13 din Hezereș, bolnav în spitalul de res. din Vârșeț.

Mihai Ciobota, reg. 21 de honvezi, comp. 5, bolnav în filiala spitalului ces. reg. din Murăș-șorheiu.

Ioan Ciordaș, reg. 46 de inf. comp. 9, Magyar Homorod, Bihor, împușcat în genunchi, spit. militar din Avtovaț.

Ioan Drăgan, reg. 22 de honv., comp. 12, bolnav în filiala spitalului ces. reg. din Murăș-șorheiu.

Alexandru Ilie, reg. 4 de honvezi, co. 2 de rezervă, bolnav în spitalul de rezervă ces. reg. din Oradea-Mare.

Todor Chevereșan la res. suplem. reg. 33 de inf., secția de lucrări 5, bolnav în spit. din Szabadka.

Costa Ardelean din Begamonostor la reg. 43 de inf., co. 9, bolnav în reg. ces. reg. de rezervă din Vârșeț.

Gavril Lingurar de la res. supl., reg. 37 de inf., co. 1, bolnav în spitalul de rezervă ces. reg. din Oradea-Mare.

Ioan Lința din Caransebeș, reg. 37 de inf. co. 8, bolnav în spit. de res. ces. reg. din Vârșeț.

Antoni Loga, reg. 52 de inf., co. 3 bolnav în spitalul de rezervă, ces. reg. din Breko.

Aurel Mărginean soldat la res. supl. reg. 62 inf., co. 3, bolnav în spit. de res. din Murășoșorhelu.

Ilie Mărginean soldat la res. supl. reg. 62 inf. co. 1 de res., bolnav în spit. de rezervă ces. reg. din Murășoșorhelu.

George Miloș, reg. 46 de inf., co. 12. Győrőti, com. Timișului, împușcătură la mâna dreaptă, spit. ces. reg. militar din Avtovaș.

Mihai Mișcuța, soldat la res. supl. reg. 33 de inf., co. 5, bolnav în spit. ces. reg. de rezervă din Szabadka.

Solomon Mieluț, soldat la res. supl. regim. 37 inf., secția S. de lucrări, bolnav în spit. ces. reg. de res. din Oradea-Mare.

Cassian Muntean, reg. 43 de inf. co. 15, din Krassóvercs, bolnav în spit. de res. ces. reg. din Vârșeț.

Cornul Novac din Dios-Győr, soldat la res. supl. reg. 10 de honvezi, bolnav în spit. ces. reg. de res. din Miskolcz.

Ștefan Olariu, reg. 60 de inf., co. 5, bolnav în spit. ces. reg. din Brcko.

Ioan Pante, soldat la res. supl. reg. 4 de honvezi, co. 3 de res., bolnav în spit. de res. din Oradea-Mare.

Mihai Pante, soldat la res. supl. reg. 4 de honvezi, co. 3 de rezervă bolnav în spit. de res. ces. reg. din Oradea-Mare.

Ioan Pascu, reg. 43 de inf., co. 8, bolnav în spit. de res. ces. reg. din Vârșeț.

Ioan Pejar, divista de brutărie nr. 7, bolnav în spit. de res. ces. reg. din Broko.

Ambrosie Popa, soldat la res. supl., reg. 37 de inf., co. 8, de res., bolnav în spit. ces. reg. de res. din Oradea-Mare.

Ilie Popescu, reg. 43 de inf., co. 14, bolnav în spit. ces. reg. din Vârșeț.

Lazar Ștefan din Șiria, reg. 33 de inf. co. 13, bolnav în spit. ces. reg. Festungsspital din Risano.

Constantin Tizan din Caransebeș, reg. 43 de inf., co. 3, bolnav în spit. ces. reg. de res. din Vârșeț.

George Tishutean, soldat la res. supl. din reg. 62 de inf., co. 4, de res., bolnav în spit. de res. din Murășoșorhelu.

Iova Tobici, batal. 1/27 de glo-tași, co. 3, bolnav în spit. ces. reg. de res. din Banja Luka.

Iuliu Voinar, reg. 3 de artilerie de rezervă, bolnav în spit. ces. reg. de rezervă din Eperjes.

preot Arpătac 5 cor., Dr. Nistor Pom-pillu medic 5 cor., Dr. Negrea Ioan adv. 5 cor., Nema Maria 1 cor., Nistor Virgil 3 cor., Văd. Nistor Elena 3 cor., Nistor Cornelia 3 cor., N. N. 2 cor., Oros Elena 2 cor., Ana Oprean 2 cor., Dr. Oltean Romu 3 cor., Dr. Pop Traian 5 cor., Oană Maria 5 cor., Quittner Ana 5 cor., Renghea Ioan com. 2 cor., Dr. Rubner Dr. 2 cor., Dr. Sămpetean Eugen 10 cor., Șenchea Aneta 2 cor., Sona Ioan primar 2 cor., Sona Iarca econ. 1 cor., Strevoiu Stan com. 1 cor., Vodă Re-veica 5 cor.

Total 170 cor., 20 Lei.

Maria B. Băulescu
președintă.

8. Nu e permis să se facă nici o abatere dela aceste dispoziții, căci climatul Parisului exhală inteligență și nica nu poate fi purtată în tot locul după vitejia. trupele combatante; medicul militar să știe întrebunța cu cumpăt mijloacele necesare, ca li stau la dispoziție pentru alinaarea suferinței răniților și pentru tămăduirea lor. Ei însă nu trebuie să abuzeze de aceste mijloace.

9. Medicul militar trebuie să albe întotdeauna înaintea ochilor împlinirea conștiințioasă a datorinței lui chiar și în momentele cele mai critice. Pentru el nu există deosebire între rănit și rănit, fie acela dușman ori prieten, el trebuie să vină în ajutorul tuturor de o potrivă.

10. Medicul militar însă nu trebuie să uite, că el e în primul rând soldat. El are stricta datorință să se îngrijască ca rănitul să poată fi în curând transportat, aceasta atât în interesul stării sanitare a rănitului, cât și în interesul liberei mișcări a trupelor.

In chestia încheierii de comun a viitorului tratat de pace. Am amintit și noi în zilele trecute despre acordul încheiat de Franța, Rusia și Anglia, conform căruia nici una dintre puterile semnatare ale acestui acord nu vor putea încheia pace fără învoirea celorlalte. Referitor la acest acord se mai anunță din Genf, că tratatul era să se estindă și asupra Muntenegrului, Serbiei și Japoniei. Delcassé însă nu s'a învoit la aceasta. De o părere cu Delcassé a fost și lordul Kitchener, căruia i-a succedat să-l înduplece și pe Sasonow și Sir Grey să se grupeze în jurul propunerii ministrului Franței și anume, ca convenția despre încheierea păcii să fie semnată numai de cele trei puteri mari din Tripla-Antanta.

ȘTIRI

— 2 Sept. v. 1914.

De ce naționalitate au fost papii? Se știe, că în decurs de trei veacuri, au fost aleși papi de origine italiană, precum e și noul papă, italian de origine germană. Dar și dacă socotim în general, mai mulți între papi au fost de origine italiană. Catalogul oficial al papilor, — socotind și pe Piu X și Benedict XV —, recunoaște 260 papi; după alte calculări însă 266 ar fi numărul pontificilor de până acum. Cauza acestei diferențe provine de acolo, că pe timpul invaziunii popoarelor, nu s'a

Francisc I dincoatră a zis: Pă-mântul Parisului exhală inteligență și nica nu poate fi purtată în tot locul după vitejia.

Carol VII cradea, că : Parisul nu este un oraș, ci o lume!

Henric IV zise despre parisieni, că sunt jucători, buni soldați și mulerațeci.

Ludovic XIV zise : Trebuie să ții pe parisieni sub un pumn de fier.

Ministrul său — Colbert — adause însă, că astase va face mai bine, dacă pumnul de fier ar fi îmbrăcat într'o mânășă de catifea.

Rabelais a zis : Parisianul e un smintit în major și în minor.

Victor Hugo zicea, că : Parisul e un oraș sacru, inima lumii.

Din contra poetul A. Barbier zicea, că : Parisul e o mocirlă, cu care nu se poate face nimic!

În provincie Parisul nu se bucură de mare stimă. Când odată un deputat parisian strigă în adunarea națională, că : Parisul este creierul Franței!

acelea care se întrebunțează în general în Franța din cauza construcțiilor lor speciale. Cred aceasta din cauza alagiului greu de fixat. Ele par a avea un depozit de aramă curată și nu sunt umplute cu plum ci cu un alagiul extraordinar de tare un fel de alamă.

Tâind în două unul din proiectile am ajuns la convingerea că e vorba de un metal foarte rar și credem că acesta este alagiul »Wolfram«. Acest metal este căutat în special pentru proiectile din cauza compoziției lui (15 părți contra 11 părți de plumb dur), fiindcă nu uzează țeava armelor.

După discuțiunile oficiale care au urmat aceste cercetări ne-am pronunțat cu toți că acestea nu pot fi decât proiectile »Dum-Dum«.

Dela Uniunea femeilor române din Ungaria.

La Colecta D-nei Ana Filipp președinta Reun. fem. rom. din Abrud și jur au contribuit în favorul marelui orfelinat :

Aurora Inst de credit 10 cor., D. Bordia 4 cor., Buceșan Sofia 3 cor. Brascovița Simion 1 cor., Ciuru Eugenia 4 cor., Crișan Matilda 2 cor. Cărlig Ioan 80 bani, Dr. David Căldiu 5 cor., Dr. David Gheorghe 5 cor. David P. Marloara 5 cor. Drala Ioselina 2 cor. Deonca Ana 2 cor. Deonca Maria 2 cor. Danciu Gheorghe 1 cor. Filipp Ana pres. 20 cor. Fauru M. Ida 5 cor. Fauru Alexandrina 4 cor. Dr. Fedor Aneta 2 cor. Feszt Netti 1 cor. Giurhescu Iulia 2 cor. Gombos Ana 2 cor. Lazu S. 4 cor. Loboșiu Ana 2 cor. Komorami Lipa 1 cor. Manovici Ecaterina 3 cor. Manovici Nicolae 2 cor. Moldovan Mat 3 cor. Mușiu Iuliu 2 cor. Muntean Rosini 2 cor. Mera Gheorghe 30 bani, Onjciu Simion 10 cor. Olariu Vetura 2 cor. Dr. Pop Laurent 10 cor. Pop Vilma 2 cor. Popoviciu Silvia 5 cor. Roman Bazel 1 cor. Sturza Maria 4 cor. Stoica v. d. 2 cor. Sturza Nicolae 2 cor. Suceiu Otilia 2 cor. Stoica Amalia 1 cor. Verzariu Nicolae 2 cor. Vass Maria 3 cor. Ternovean Florentina 4 cor. Tuhoșiu Maria 1 cor. Tuhu Alexandru 1 cor. cu totul 154 cor. 10 bani.

La Colecta dsoarei Cornelia Nistor Zernesti au contribuit în favorul Marelui Orfelinat :

Axente Victoria nasc. Pascu 5 cor., Dr. Albu Ștefan medic 5 cor., Baciu Victoria 2 cor., Dr. Bogdan Alex. prof. 2 cor., Dr. Cernea Oct. adv. 5 cor., Comșia Ioan 2 cor., Comșia Băiu Elena 2 cor., Dr. Cojocariu cand. adv. 1.50 b., Colan St. croitor 50 b., Ciucleu Andrei scriitor 1 cor., Cutean Ghiță farmacist 5 cor., Dr. Ciuta Iacob cand. adv. 5 cor., Dan Partenie jurist 3 cor., Dan Iuliu cand. adv. 2 cor., Dittrich Lajos 2 cor., Dovnerne Ozv. 1 cor., Dr. Hordrea Harla 6 cor., Huber măcetar 1 cor., Hertzka contabil 1 cor., Iacko Lucian dir. de fabr. 5 cor., Ionică Paulina 5 cor., Ioanovici Otilia 5 cor., Kovács Lajos dir. de poștă 2 cor., Lang E. dir. de fabr. 5 cor., Mircea Nae proprietar 20 b., Martiny Ianosé 5 cor., Moșoiu G. Maria 4 cor., Dr. Moga Constantin adv. 5 cor., Meșian Victoria 2 cor., Nastea Gheorghe 2 cor., Nistor Aurel

Cele zece reguli pentru tratamentul răniților.

Medicii din spitalele »Cruții Roșii« au constatat faptul îmbucurător, că rănille primite de soldați pe câmpul de războiu se vindecă — în general — re-pede și fără complicații mai grave. Bineînțeles intrucât se observă anumite dispozițiuni și reguli sanitare și din partea pacienților. Aceste dispoziții — atât pentru medicii operatori, cât și pentru pacienți, au fost formulate de către directorul de spit. Dr. Ladislau Farkas, secretariul »Cruții Roșii« ungare, în zece porunci sau reguli sanitare, cari, dacă vor fi observate, vor ușura într'o mare măsură tratamentul rănilor asigurând totodată și vindecarea cât mai repede a lor. Aceste reguli sunt următoarele:

1. Nu e permis, ca rănitul să umbreze cu mâinile pe rană, cu atât mai puțin ertat e, ca să scociorască cu degetele în ea.
2. Nu e ertat să se sondeze rana, căci prin aceasta pot ajunge înăuntrul ei materii infecțioase. Nu e ertat mai departe, ca răni să i-se aplice panamente cât de cât murdare. Legăturile să fie absolut curate, căci prin aceasta se ferește partea rănită de baccili infectanți.
3. Nu e ertat să se caute după glonț, pentru ca să fie îndepărtat cât mai repede. Operația aceasta se va face numai în spitale.
4. Nu e ertat nici să se spele rana și nici să i-se aplice spălături cu așa zisele materii desinfectante. Îndepărtarea materiilor străine poate produce inflamația rânii.
5. Nu e permis să se schimbe în-continuu legăturile vechi cu altele noi. Schimbarea legăturilor e permisă numai la cazul când cele vechi sunt pătrunse cu totul de sânge. În cazul acesta pansarea se va face cu cea mai mare grijă.
6. Nu e permis, ca rănille să fie cusute. Aceasta se va face numai în cazuri speciale la opinia medicului operator, care va avea grijă să se facă aceasta în condițiuni de curățenie cât se poate mai bune.
7. Medicului militar nu-i este ertat să se aventureze la așa numitele »operații interesante«, el trebuie să se țină strict de instrucțiunile în vigoare date de autorități.

Publicațiune.
Pentru zidirea unui edificiu nou pe seama școalei comerciale gr. or. române din Brașov, Șirul Bisericii Nr. 5, subsemnata Eforie școlară publică din nou licitațiune minuență cu oferte închise.
Terminal pentru prezentarea ofertelor este ziua de 25 Sept. n. 1914. 5 oare p. m.
Să vor lua în considerare numai astfel de oferte, la cari vor fi alăturat un deviz cu prețurile detaliate pe mărimi și pe bucată, introduse în coroane și fileri în formularele de deviz, cari se pot lua din cancelaria Eforiei școlare. Reducerea acordată se exprimă în procente.
La ofert se va alătura vadiul de Cor. 15.000 în efecte publice, în libele de depunere nevinchiate,